

berriak

ziri

LEON BRITTAN

Europako Batzordeko lehendakariordea

«Pribatizazioak tresna bikaina dira edozein arlotan eraginkortasuna zuzpertzeko»

LA VANGUARDIA

BERNARDO ATXAGA

Idazlea

«Oso urruti nago posizio nazionalistetatik, eta pobrea iruditzen zait oso talde biolentoen jarrera»

EL CORREO

MARIANO IZETA

Idazlea

«Emakumezkoek beste dohai bat dute bertsoan, gizonezkoak baino garbiago, bixiago eta sakonago mintzatzen dira»

ARGIA

MAURIZIO CARLOTTI

Tele 5eko zuzendaria

«Urte gutxi barru gaztelania izango da munduko hizkuntzarik mintzatutena. Guk geuk, komunikabide gisa, aukera daukagu amets horretan geure ekarpena egiteko»

EL DIARIO VASCO

iritziak

zuzendaria

Eusko Jaurlaritzan gazteleraz?

Izenburu honen nondik norakoak azalduko dizkizuet, zeharo minduta bueltatu bainintzen aurreko otsailaren 2an, pasa den urtean lortu nuen EGAKo agiria eskuratzera joan nintzenean.

Eusko Jaurlaritzak Bilbon duen delegaritzara joan nintzen eta informazioan aipaturiko agiria non eskura nezakeen galdetu nuen. Han aurkitzen zen emakumeak Euskara Saila seigarren solairuan zegoela erantzun zidan. Ondoren, Ertzainen (beste edozeini bezala, hartu beharreko neurriak baitira) *detecta-metales* batetik pasa behar izan nuen eta hauek gazteleraz NANA emateko eskatu zidaten; hauen kasua aspalditik baztertua daukat, beti edo kasu gehienetan gazteleraz hitz egiten baitute, eta hori hemengo polizia izanik...! Jarraian, 6. solairura igo eta Tituloak jartzen zuen ingurura hurbildu nintzen. Nire agiria eskatu nien han aurkitzen zirenei eta erantzuna *«perdone, pero no sé euskera»* izan zen. Guzti hau Eusko Jaurlaritzako Euskara Saillean!

Gehiegizkoa iruditzen zait. Bestalde, euskaldun zahar diren pertsona asko EGAKo agiria ezin eskuratzuz dabilta eta funtzionario horiek, postu horretan euskararen gutxienezko ezagupen batzuk eduki beharko lituzketenak, gazteleraz erantzun. Onargarria al da?

• Mainer Ruiz

DEBA (GIPUZKOA)

Txapel gorriak, utikan! Obrak gelditu!

Oiartzunen ez dugu nahi! Agian beste herri batek nahi luke, zergatik ez eskeini? Euskaldunok beti egon izan gara herriaren soberaniaren alde, larrutik sufritu izan ditugu, orain ere bai, zentralismoaren esku sartzeak edozein alor garrantzitsutan.

Baina dirudienez Komunitate Autonomoko nazionalistak eta ez direnak (PNV-EA-PSOE-PP), ados jartzen dira Eusko Jaurlaritzaren politika zentralista egiteko garaian. Kanpoko politika zentralista txarra baldin bada euskaldunentzat, zer dela eta jokabide berdina izan gero gure etxean? Zeinen izenean jarri nahi digute Oiartzunen Ertzaintzaren superkuartel bat, herri honetako Udalak ezezko borobila eman duenean? Zer jainkoren ize-

nean ezarri nahi digute euskal armada bat, bakearen alde gaudenean? (ikus bestela, nola egiten duten topo aurrez aurre bai alde bateko eta bai besteko bakezaleak Oiartzungo plazan). Aizue, jakin ezazue, Eusko Jaurlaritzako agintariak, ordena zaintzaileak, herri hau aspaldidanik (Intxisu garaietatik), urte asko, atera kontuak, bere buruaren jabe dela.

Udal autonomia ez da soilik herriko etxeen fatxadak zein kolorez margotu behar diren erabakitze, gure herri intsumitu honek, (Oiartzun) erabakirik bidean urratsak emateko ere bada, eta horretarako bide bakarra intsumitu izateari eustea da (ez ejerzitoari, ez poliziari, ez ertzaintzari) denak indar armatuak baitira eta ez beste ezer (nahiz otsoa ardi larruz jantzi).

Zer demokraziaren izenean hasi dira obrak egiten? Ez ote dugu oiartzuarrok (9.000 biztanle inguru) inongo eskubiderik ala eskubideak jende kopuruaren baitan daude? Herri titikiak haundiaren menpe? (Eusko Jaurlaritza), nazionalistak ere inperialistak bere etxean?

Edozein demokratari eskeinitako eskema honetatik aparte, esan beharra dago baita ere, eta hau ezkerreko edozein sektore progresistak onartu behar luke, gizarte egoista, injustu honetan, aberatsen eta pobreen arteko ezberdintasuna haundiagotzen ari den neurrian, indar polizialak jauntxoan eta ondo bizi direnen guarda juratuak direla (agrabante batekin, gure soldadak ordainduak) beren propietate eta bizitza mailari euts diezaieten. Nola egin aurre, gizarte hobe baten bila honako hau ahazturik: poliziak, poliziak direla orain eta beti, txapel naiz gorritoz jantzi. Batzuek esango dute, hori, lehen huan motell Amen.

• Kepa Olaiz

(Zutik-eko partaidea)

OIARTZUN (GIPUZKOA)

Unai, beste intsumiso eta euskaldun bat

Goizeko bederatziak inguru izango ziren, martxoak 29. Unai bakar-bakarrak eta parafernaliarik gabe etorri zen, denbora sobera zuela abokatuarekin solasean aritzeko bere arazoaz. Ikasleei honako oharra egingo zien agian: «Epaitegira noa, bueltan izango naiz ordu t'erdi barru...» Euskal Autonomi Elkarteak Justiziako Auzitegi Nagusira sartzeaz zegoen.

Pauso seguruz baina pittin bat kopetilun,

buruan 000/94 zenbakidun zergatia zebilela, intsumisioagatik, bizkar gaineen bi urte, lau hilabete eta egun bateko eskaera fiskala. Segurtasun arauak beteaz, Ertzaintzak zaintzen duen metalen arkudetektorepetik pasatu zen euskaraz mintzatuz. Orduantxe, bere harri durarako, bertan zegoen euskal agenteak zera diotso erdara peto-petoan, bandexa batean utzi behar dituela objektu metalikoak eta —hau bai da guztiz ezohikoa— dokumentazioa ere bai.

Unai, Abadiñokoa, nahigabeturik sentitu zen, baina euskaraz jarraitu zuen, Agintearen erdarari ezentzunarena eginez. Sarrerako atetik iragan baino lehen beste bi euskal poliziak geldiarazi zuten, baita besoak altxatu eta hormaren kontra jartzeko agindu ere, jarraian katxeatu eta identifikatu zutelarik, berri ere espainieraz.

Unai bi urte luze eman zituen zain, prozesu *kafkiano* bat eginez euskaraz. Baina epaitua izan zen oraindik dola itxurako togez jositako epaiketa-gelan sartu barik...

Unai, unibertsitario itxura horrekin, seguruenez, fitxatua izango da hamar atzamarretan eta askatasuna kenduko zaio Basauriko Zentroan. Bitartean, seguruenez ere, arrazoirik gabeen preso, espainiera ez beste hizkuntzarik ez du adituko Ministraritzako funtzionarioen ahotik.

Ikus dezakezue, Unai, Garizumako arratsaldeetan zure fitxa egin dut.

Eskandalizatu egiten nau gure hizkuntza ofizialean —euskaraz— ari den edozein pertsonari batetik bestera joateko eta ezer egiteko askatasuna kentzeak, areago egitera doan hori zilegi eta osoki legezkoa denean; hala nola, Ahozko Epaiketa batera joatea. Esandakoak esanda, honako zehaztapen hauek egin beharrean nago:

— Administrazio honetan ez dago inolako Euskalduntze Plan sendorik.

— Ofizialeen, Laguntzaileen eta Agente Judizialen Araubideetan ez dago inolako aukerarik lanpostuei hizkuntz eskakizunak lotzeko.

— Administrazio honetatik, zoritxarrez, hizkuntz eskakizunen mamua dabil oraindik ere. Administrazioak ahaztu egiten duelarik ordezkatu nahi dituen hiritarrak, beldurtu egiten ditu bere funtzionarioak, oposaketa bidez lortutako lan-baldintzak urriagotuko direla sujerituz.

• Mikel Aingeru Pineda Unda

(Justizia Auzitegi Nagusiko funtzionarioa)

BILBO

seiko urrea

Xabier Mendiguren Elizegi

Agur eta ohore

Zalla egiten zait Joseba Jaka ezagutu ez zuenarentzat nolakoa zen azaltzea. Filme amerikarretan eta sarritan ikusi izan dugu *self made man* delako ipuina: ezerezetik sortuta, bere lanaren poderioz aberats bihurtzen den gizon edo emakumea; Joseba Jaka ere hutsetik hasi zen: familia handi eta behartsu batean jaioa, morroi ibili zen umetan, eskola ia zapaldu ahal izan gabe, eta enpresa handi bat eraikitzen iritsi zen. Ezberdintasun

funsezko bat dago ordea: Joseba Jakak ez zuen ezer bererik, euskal kulturaren

aldeko proiektuetan sartzen zituelako irabazi guztiak, sistematikoki.

Saltzaile moduan hasi zen Jaka eta bikaina omen zen langintza horretan. Hala ere, soldadutza egiten ari zela piztu zitzaion euskal kontzientzia, eta harrezkero euskalgintzaren alde jarri zituen bere ahalmenak, horretan eman zituen bere ordurik gehienak, eta ezagutzen zuenak badaki, ondo aski, bere lanerako gaitasunaren berri. Gutxiagok jakingo bu beste hau ordea: berak sortutako enpresetan ez zen inoiz irabazirik banatu, jabeek ikastoletako irakasleen soldata jasotzen zuten eta estatutuetan idatzita utzi zuten inork akziorik saldu nahi izanez gero pezeta bakararra balio zutela. Sortutako mozkin guztiak, beraz, berriro inbertitzen ziren enpresaren azpiegitura sendotzeko edo euskalgintzako helburu berriak abian jartzeko.

Horrela sortu eta indartu zen euskal kulturgintzaren proiektu oso bat, euskal produktuak, bereziki disko eta liburuak,

sortarazi, banatu eta saltzeko. Azpiegitura sendo bat, euskal kulturak orain bertan daukan eta geroan ere izango dituen erronka guztiei aurre egin ahal izateko. Etorkizunerako prestatzea baitzen bere kezketako bat, teknologia berriekin eraturako eremuetan ere euskarari bere tokia ziurtatzea, bestela erdarak jango zigulakoan gizarteak daukagun itzal apurra. Horregatik sartu zen buru-belarri EGUNKARIAREN proiektuan, hasieratik bertatik; horregatik aritu da gure hizkuntza CD-ROM eta formatu berrietan sartzeko ahalaginetan.

Euskaltzalearen militantzia eta enpresario-sen zorrotza elkartu ziren beregan, lanerako gaitasuna eta bizitzarekiko ilusioa, orain bere bizia itzali egin bada ere. Zorionez, badira gure artean euskararen militante gehiago ere; Euskal Herrian ez da falta enpresario bizkorrik ere; baina bi ezaugarri horiek gutxiñan bilduko dira Joseba Jakaren kasuan bezain estu eta irmoki. Kostako zaigu bere hutsunea betetzea, baina euskalgintzako eguneroko lana dugu omenaldirik onena.